

CD-65, ૨. આત્માના અન્યથ ગુણો

આત્માના અન્યથ ગુણો ત્રૈકાળી સત્ શાશ્વતા,
ગુણ ગુણી દ્રવ્યૈકતા, અસ્તિ વસ્તુ પૂર્ણતા.
વ્યવસ્થા નિગોદથી મોક્ષી મંઝિલ ગોઠવણ,
કુદરતના સંયોગથી 'જીવ'માં સંજ્ઞા વિસ્તરણ.
એકેન્દ્રી, પંચેન્દ્રિયા પરમાણું સંગ જાતરા,
મારગ, રસ્તા, ફર્જિયાત, અવસ્થામાં અખતરા.
પરમાણું અનંત છે, પણ પોતે નથી જાણતાં,
જ્યાં બે પરમાણું મળે સક્રિય થાય અ-જાણતાં.
જાણક-વેદક જ્ઞાનગુણ કેવળ આત્માનો જ છે,
ઉપજે ને લય થાય તે પચાંચે ધ્રુવ રાઝ છે.
શુદ્ધ પરમાણું શાશ્વતા, આત્મા પ્રત્યેક શાશ્વતા,
દ્રવ્યે બેઊ સનાતના, ઊપજ-વિલય દ્વાવણાં.
સાંયોગિક દબાણથી, 'ભ્રાંતિ' ઊત્પન્ન થાય છે,
"અહંકારી હું" પણે, 'ભાવો' મહી બંધાય છે.
તત્ત્વ સનાતન સાંમિધ્યે, ઊપજતા વ્યતિરેક ગુણો,
વ્યષ્ટિ સમષ્ટિ ચંત્રવત્ વિ-ભાવો રસ અંકુરે.
સૂરજ ઊપર વાદળાં, આત્મા ઊપર આવરણ,
સ્વાયત્ત છે સ્વ-ભાવ રસ, તૃતિયમ 'ભ્રાંતિ' સંક્રમણ.
ઈન્દ્રિય-ગમ્ય બધ્ધ-ક્રિયા વ્યતિરેકી પરયોગ પ્રબોધ,
સંગ-પ્રસંગ અજ્ઞાશ્રવ્યાં, પ્રજ્ઞા સ્થિતે 'ત્રણ' છોડ.
આત્મા અંદર છે જ તો, ત્રિ-યોગે રમણિયતા,
ખીલે ને કરમાય તે, ચાર્જીત ચેતન 'જીવ' ત્યાં.
આપ હી આપ સ્વ-ભાવથી, જગ ચાલે સંયોગથી,
વ્યવહાર જ દેખાય છે, ચેતન મિશ્ર પ્રયોગથી.
આખા ચે બ્રહ્માંડમાં, આત્મા દેખાશે નહીં,
અરૂપ છે રૂપ જેલમાં, અધાતુ સાંકળ ગ્રહી.
ગુભમ્ ગુપ્તમ્ કારણે, કાર્યકળો પરખાય છે,
આરોપિત છે સુખદુઃખ, અવસ્થા ખરી જાય છે.
કોઈ કર્તા છે નહીં, માટે જીવ નિર્દોષ જો,
જે બનિયું તે ન્યાય જો, 'વ્યવસ્થિત' નિર્વેદ હો.
ભેળું થઈને વિખરાય, આમ જ સૃષ્ટિ ચાલતી,
પુદ્ગલ મેલું થઈ ગયું, છૂટે છે ચોખ્ખાઈથી.
હુડી લોહી ચામ પિંડ, ચાર્જ વિકલ્પે ખેંચીયાં,
મિશ્રણ રૂપને મુક્ત કર, પુદ્ગલ દાવા ખરખર્યા.
ટંકોત્કિર્ણ સ્વભાનથી, 'હું' ક્યાંચે ભળીયો નથી,
છૂટેલો છોડાવશે, વર્તાશે વિજ્ઞાનથી.
ઐશ્વર્ય ભગવાનનું, ભરપટ્ટ છે તે સ્વતઃકંદ,
વસ્તુ સ્વ-ગુણ પરિણામો, સ્વા શ્રી પરમાનંદ અનંત.

